

RAPORTTI UHANALAISTEN HYÖNTEISLAJIEN KARTOITUKSESTA JA SEURANNASTA PIRKANMAALLA VUONNA 2024

Mäkihiilikoin (*Anacampsis fuscella*) toukka kuvattuna 12.6.2024
Tampereen Viinikassa. Valokuva: Tero Piirainen

Raportti 31.12.2024
Tampereen Hyönteistutkijain Seura ry

Sisällys

Johdanto	3
Havaintoja uhanalaisista hyönteisistä	3
Mäkihiilikoi (<i>Anacampsis fuscella</i> , EN, e, k)	3
Kuusamakääpiökoi (<i>Stigmella lonicerarum</i> EN, e, k)	5
Ajuruohojäytäjäkoi (<i>Scrobipalpa artemisiella</i> , VU)	6
Ajuruohosulkanen (<i>Merrifieldia leucodactyla</i> , VU)	6
Tummaverkkoperhonen (<i>Melitaea diamina</i> , EN, e, k)	7
Ahdeyökkönen (<i>Athetis gluteosa</i> , EN, e, k)	7
Kirjopapurikko (<i>Lopinga achine</i> , VU, e, k, Dir IV)	7
Ruskopikkumittari, <i>Eupithecia sinuosaria</i> EN	7
Virnasinisiipi, <i>Glaucopsyche alexis</i> VU	8
Idänritariyökkönen, <i>Catocala adultera</i> VU	8
Palosirkka (<i>Psophus stridulus</i> , VU, e, k)	8
Havaintoja silmälläpidettävistä (NT) perhosista	9
Marjakätkökääriäinen, <i>Eupoecilia ambiguella</i> NT	9
Maitepunatäplä, <i>Zygaena filipendulae</i> NT	9
Täpläpapurikko, <i>Pararge aegeria</i> NT	9
Metsäpapurikko, <i>Lasiommata petropolitana</i> NT	9
Keltaniittyperhonen, <i>Coenonympha pamphilus</i> NT	9
Rämekylmänperhonen, <i>Oeneis jutta</i> NT	9
Ruskosinisiipi, <i>Eumedonia eumedon</i> NT	9
Ketokultasiipi, <i>Lycaena hippothoe</i> NT	9
Kalvasmataramittari, <i>Colostygia aptata</i> NT	10
Kivimittari, <i>Coenocalpe lapidata</i> NT	10
Nuolimittari, <i>Gagitodes sagittata</i> NT	10
Lehmuspikkumittari, <i>Eupithecia egenaria</i> NT	10
Usvapikkumittari, <i>Eupithecia immundata</i> NT	10
Synkkäraanumittari, <i>Epirrhoe tristata</i> NT	10
Naavamittari, <i>Alcis jubata</i> NT	11
Pohjanrengasmittari, <i>Yezognophos vittaria</i> NT	11
Tammiritariyökkönen, <i>Catocala promissa</i> NT	11
Sininurmiyökkönen, <i>Caradrina montana</i> NT	11
Loimuyökkönen, <i>Dasypolia templi</i> NT	11
Mesimaayökkönen, <i>Chersotis cuprea</i> NT	11

Johdanto

Tähän raporttiin on koottu Tampereen hyönteistutkijain seuran jäsenten tekemiä uhanalaisten hyönteisten havaintotietoja Pirkanmaalta vuodelta 2024.

Erityisesti vuonna 2024 tehtiin useita uusia havaintoja uhanalaisesta mäkihiilikoi (Anacamptis fuscella) sillä sääolosuhteet olivat suotuisat ja lajin keskimääräistä runsaampi esiintyminen helpotti uusien esiintymäpaikkojen havaitsemista.

Osa havaintotiedoista on jo viety Laji.fi-palveluun.

Havaintoja uhanalaisista hyönteisistä

Mäkihiilikoi (Anacamptis fuscella, EN, e, k)

Mäkihiilikoi oli vuonna 2024 poikkeuksellisen runsaslukuinen ja helposti havaittava, sillä lajin toukat tekivät lajille tyypillisiä lehtikääröjä metsäapilan lehtiin normaalia aikaisemmin, jo kesäkuun 10. päivästä alkaen, jolloin ne olivat helppoja havaita. Toukkahavaintoja tehtiin siksi useista uusista esiintymistä.

Havainnot tunnetuilta esiintymäpaikoilta

Kuohunharju, Kangasala

6820340: 3345003 (KKJ-Y), 14.6.2024, noin 400 exx (arvio, toukkien lehtikääröjä), Tero Piirainen

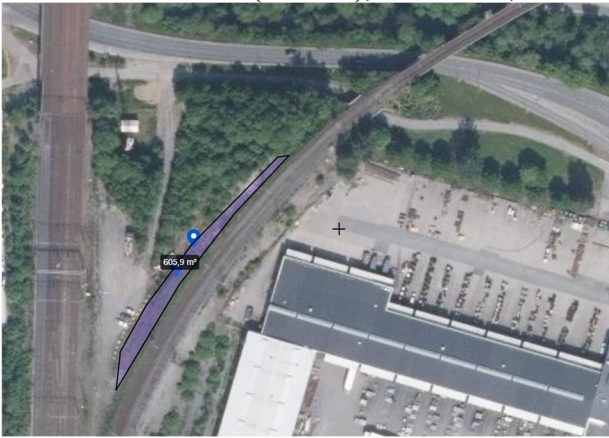
Kuvassa Kuohunharjun mäkihiilikoin esiintymää metsäapilan kasvustossa. Muutamia toukkakääröjä merkitty kuvaan. Parhaimmillaan yhdellä neliömetrillä voi olla ainakin 10-20 mäkihiilikoin toukkaa. Kohde on ehdottomasta mäkihiilikoin runsain esiintymä Pirkanmaalla.

Uusia havaintopaikkoja

Viinikka, Tampere

Mäkihiilikoi löytyi nyt myös ahdeyökkösen esiintymäpaikalta Viinikan ratapihan pohjoisosasta
6824483: 3328415 (KKJ-Y), 12.6.2024, 3 exx (toukkien lehtikääröjä), Tero Piirainen

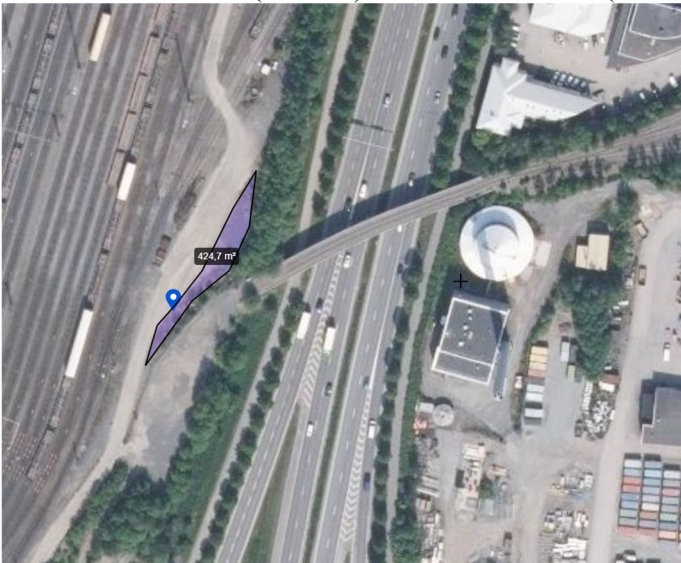
Viinikka (ratapiha / ABC takapiha), Tampere

6824125: 3328469 (KKJ-Y), 12.6.2024, 10 exx (toukkien lehtikääröjä), Tero Piirainen

Viinikka (ratapiha / Shell takapiha), Tampere

6823236: 3328279 (KKJ-Y), 12.6.2024, 3 exx (toukkien lehtikääröjä), Tero Piirainen

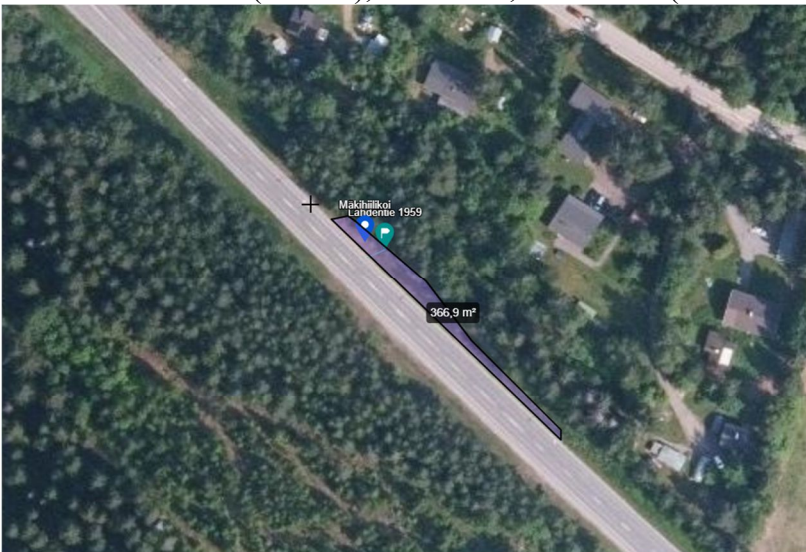
Teiskontie 47, Tampere

6826074: 3332016, 15.6.2024, noin 10 exx (toukkien lehtikääröjä), Tero Piirainen

Lahdentie 1953, Kangasala

6814296: 3348873 (KKJ-Y), 14.6.2024, noin 5 exx (toukkien lehtikääröjä), Tero Piirainen

Kuusamakääpiökoi (*Stigmella lonicerarum* EN, e, k)

Uhanalaista kuusamakääpiökoita löytyi yksi toukkakoverre Nokia Haaviston kuusamapensaikoista. Lajia etsittiin aktiivisesti koko alueen kaikilta kuusamilta, joten laji lienee alueella todella vähälukuinen.

Havainto on talletettu Suomen lajitietokeskuksen laji.fi havaintotietokantaan.

Havainnoijat: Juha Salokannel; Marko Jaakkola

Aika: 15.9.2024

EH: Nokia, Haavisto

Määrittäjä: Juha Salokannel

Asiantuntijan varmistama

Määrä: 1 yksilö, toukkakoverre

YKJ: 6822655:3311147

Ajuruohojäytäjäkoi (*Scrobipalpa artemisiella*, VU)

Vaarantunut ajuruohojäytäjäkoi esiintyy varsin runsaslukuisena Horhan entisen laskettelurinteen ajuruohokasvustoissa, samoin kuin toinenkin ajuruoholla elävä pikkuperhonen ajuruohosulkanenkin.

Havainto on talletettu Suomen lajitietokeskuksen laji.fi havaintotietokantaan.

Havainnoija: Juha Salokannel

Aika: 21.7.2024

EH: Ylöjärvi, Horha

Määrittäjä: Juha Salokannel

Määrä: 30 yksilöä

YKJ: 68288-68289:33206-33207

Ajuruohosulkanen (*Merrifieldia leucodactyla*, VU)

Vaarantunut ajuruohosulkanen on havaittavissa parhaiten illalla ajuruohokasvustojen ympäriltä. Ylöjärven Horhan esiintymä lienee ainoa lajin tiedossa oleva esiintymä Pirkanmaalla.

Havainto on talletettu Suomen lajitietokeskuksen laji.fi havaintotietokantaan.

Havainnoija: Juha Salokannel

Aika: 10.7.2024

EH: Ylöjärvi, Horha
Määrittäjä: Juha Salokannel
Määrä: 33 yksilöä
YKJ: 68288-68289:33206-33207

Tummaverkkoperhonen (Melitaea diamina, EN, e, k)

Tummaverkkoperhonen 5.6.2024 Tiikonoja, Tampere, Tero Piirainen 1 exx

Tero Piirainen teki tummaverkkoperhosten havainnointiretken ELY-keskuksen Julia Muotkan kanssa Aitoniemeen 17.6.2024. Retken havainnot eivät ole tässä raportissa.

Ahdeyökkönen (Athetis gluteosa, EN, e, k)

Lajia ei havainnoitu vuonna 2024. Lajin yhtä rajattua esiintymäaluetta Järvensivulla (kartta, 6824641: 3328713 KKJ-Y) on käytetty sepelin varastointialueena (valokuva 12.6.2024).

Kirjopapurikko (Lopinga achine, VU, e, k, Dir IV)

Tero Piirainen teki kirjopapurikon havainnointiretken ELY-keskuksen Susanna Intken kanssa Akaaseen (Kylmäkoski, Järviö) 3.7.2024. Retken havainnot eivät ole tässä raportissa.

Muut havainnot kirjopapurikosta 2024:

Kirjopapurikko, Lopinga achine EN Ta Akaa Mastia 6784:3335 19.6.2024 2 Kari Järventausta
Kirjopapurikko, Lopinga achine EN Ta Valkeakoski Koivussuo 6785:3335 19.6.2024 7 Kari Järventausta

Ruskopikkumittari, Eupithecia sinuosaria EN

Ruskopikkumittari esiintyy harvinaisena Pirkanmaalla.

Ruskopikkumittari, Eupithecia sinuosaria EN Ta Pälkäne Kollola 6802:3356 6.6.-31.7.2024 4
Hannu Alén

Virnasinisiipi, *Glaucopsyche alexis* VU

Virnasinisiiven esiintyminen on ollut melko vakaata viime vuosina.

Virnasinisiipi, *Glaucopsyche alexis* VU Ta Valkeakoski 679:334 29.5.2024 2 Jussi Kallio

Virnasinisiipi, *Glaucopsyche alexis* VU Ta Valkeakoski Uskila 6794:3349 18.6.2024 1 Kari Järventausta

Virnasinisiipi, *Glaucopsyche alexis* VU Ta Valkeakoski Paino, Myllyniitty 6804:3340 22.-29.5.2024 2 Kari Järventausta

Idänritariyökkönen, *Catocala adultera* VU

Idänritariyökkönen esiintyy harvinaisena Pirkanmaalla.

Idänritariyökkönen, *Catocala adultera* VU Ta Valkeakoski 679:333 8.-25.8.2024 3 Jussi Kallio

Idänritariyökkönen, *Catocala adultera* VU Ta Valkeakoski 697:334 18.-25.8.2024 1 Jussi Kallio

Idänritariyökkönen, *Catocala adultera* VU Ta Valkeakoski 680:334 17.-25.8.2024 4 Jussi Kallio

Palosirkka (*Psophus stridulus*, VU, e, k)

Palosirkan havaintotiedot 2024 Nokian Siurosta:

18.8.2024: 38 koirasyksilöä (0 naarasta) / Tero Piirainen ja Jussi Iso-Tuisku

Havainnot ja silmälläpidettävistä (NT) perhosista

Marjakätkökääriäinen, *Eupoecilia ambiguella* NT

Marjakätkökääriäinen, *Eupoecilia ambiguella* NT Ta Pälkäne Kollola 6802:3356 25.5.2024 2 Hannu Alén

Maitepunatäplä, *Zygaena filipendulae* NT

Maitepunatäplä, *Zygaena filipendulae* NT Ta Pälkäne Isokangas 6810:3351 25.7.2024 3 Hannu Alén

Maitepunatäplä, *Zygaena filipendulae* NT Ta Pälkäne Harhala 6802:3355 20.7.2024 1 Hannu Alén

Maitepunatäplä, *Zygaena filipendulae* NT Ta Pälkäne Kantokylä, vt12 6803:3354 17.7.2024 4 Hannu Alén

Maitepunatäplä, *Zygaena filipendulae* NT Ta Pälkäne Kantokylä, sorakuopat 6803:3355 9.8.2024 25 Hannu Alén , Juha Salokannel

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT Ta Valkeakoski 679:334 31.5.2024 10 Jussi Kallio

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT Ta Valkeakoski 679:333 10.-17.6.2024 1 Jussi Kallio

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT Ta Valkeakoski 679:333 26.7-17.8.2024 4 Jussi Kallio

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT Ta Valkeakoski Paino, Myllyniitty 6804:3340 29.5.2024 1 Kari Järventausta

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT Ta Valkeakoski Tikinmaa 6801:3335 18.6.2024 1 Kari Järventausta

Täpläpurikko, *Pararge aegeria* NT Ta Pälkäne Hausalo 6806:3344 22.6.2024 2 Kari Järventausta

Metsäpurikko, *Lasiommata petropolitana* NT

Metsäpurikko, *Lasiommata petropolitana* NT Ta Valkeakoski 679:334 31.5.2024 15 Jussi Kallio

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Valkeakoski 679:334 31.5.2024 3 Jussi Kallio

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Pälkäne Vesitänhua 6802:3357 1.6.2024 2 Hannu Alén

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Pälkäne Kärmemäki 6803:3356 1.6.2024 3 Hannu Alén

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Valkeakoski Paino, Myllyniitty 6804:3340 29.5.-24.6.2024 6 Kari Järventausta

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Valkeakoski Ikkala 6788:3349 13.6.2024 2 Kari Järventausta

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Valkeakoski Uskila 6794:3349 18.6.2024 3 Kari Järventausta

Keltaniittyperhonen, *Coenonympha pamphilus* NT Ta Valkeakoski Uskila 6794:3351 10.7.2024 1 Kari Järventausta

Rämekylmänperhonen, *Oeneis jutta* NT

Rämekylmänperhonen, *Oeneis jutta* NT Ta Valkeakoski Santinsuo 6785:3339 4.6.2024 1 Kari Järventausta

Ruskosinisiipi, *Eumedonia eumedon* NT

Ruskosinisiipi, *Eumedonia eumedon* NT Ta Valkeakoski 679:334 31.5.2024 1 Jussi Kallio

Ketokultasiipi, *Lycaena hippothoe* NT

Ketokultasiipi, *Lycaena hippothoe* NT Ta Valkeakoski Uskila 6794:3349 18.6.2024 1 Kari Järventausta

Ketokultasiipi, *Lycaena hippothoe* NT Ta Valkeakoski Konho 6795:3329 19.6.2024 3 Kari Järventausta

Ketokultasiipi, *Lycaena hippothoe* NT Ta Valkeakoski Paino, Myllyniitty 6804:3340 24.6.2024 2

Kari Järventausta

Ketokultasiipi, *Lycaena hippothoe* NT Ta Valkeakoski Holmi 6798:3339 8.7.2024 1 Kari Järventausta

Kalvasmataramittari, *Colostygia aptata* NT

Kalvasmataramittari, *Colostygia aptata* NT Ta Valkeakoski 679:333 1.-15.7.2024 2 Jussi Kallio

Kalvasmataramittari, *Colostygia aptata* NT Ta Valkeakoski 678:334 24.6.-26.7.2024 4 Jussi Kallio

Kalvasmataramittari, *Colostygia aptata* NT Ta Valkeakoski 679:334 27.6.-3.7.2024 2 Jussi Kallio

Kalvasmataramittari, *Colostygia aptata* NT Ta Valkeakoski Tikinmaa 6801:3336 28.7.2024 1 Kari Järventausta

Kivimittari, *Coenocalpe lapidata* NT

Kivimittari, *Coenocalpe lapidata* NT Ta Valkeakoski 679:333 8.8.-5.9.2024 18 Jussi Kallio

Kivimittari, *Coenocalpe lapidata* NT Ta Valkeakoski 680:334 5.-10.9.2024 1 Jussi Kallio

Nuolimittari, *Gagitodes sagittata* NT

Nuolimittari, *Gagitodes sagittata* NT Ta Valkeakoski 678:334 24.6.-21.7.2024 6 Jussi Kallio

Nuolimittari, *Gagitodes sagittata* NT Ta Valkeakoski 679:334 27.6.-3.7.2024 1 Jussi Kallio

Nuolimittari, *Gagitodes sagittata* NT Ta Valkeakoski Voipaala 6791:3342 8.7.2024 1 Kari Järventausta

Nuolimittari, *Gagitodes sagittata* NT Ta Valkeakoski Rantatie 6800:3341 9.-14.7.2024 1 Kari Järventausta

Nuolimittari, *Gagitodes sagittata* NT Ta Valkeakoski Tikinmaa 6801:3336 28.7.2024 1 Kari Järventausta

Lehmuspikkumittari, *Eupithecia egenaria* NT

Lehmuspikkumittari, *Eupithecia egenaria* NT Ta Valkeakoski Rauttu 6791:3337 18.6.2024 6 Kari Järventausta

Lehmuspikkumittari, *Eupithecia egenaria* NT Ta Pälkäne Hausalo 6806:3344 22.6.-16.7.2024 3 Kari Järventausta

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT Ta Valkeakoski 680:334 3.-17.6.2024 2 Jussi Kallio

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT Ta Valkeakoski Paino, Suvanto 6804:3342 6.6.2024 1 Kari Järventausta

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT Ta Valkeakoski Mälkiäinen 6789:3351 19.6.2024 1 Kari Järventausta

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT Ta Valkeakoski Ikkala, Oitinkinnas 6788:3348 20.6.2024 1 Kari Järventausta

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT Ta Valkeakoski Rantatie 6800:3341 1.-24.6.2024 5 Kari Järventausta

Usvapikkumittari, *Eupithecia immundata* NT Ta Pälkäne Hausalo 6806:3344 21.6.2024 1 Kari Järventausta

Synkkäraanumittari, *Epirrhoe tristata* NT

Synkkäraanumittari, *Epirrhoe tristata* NT Ta Valkeakoski Voipaala 6791:3342 27.5.2024 1 Kari Järventausta

Synkkäraanumittari, *Epirrhoe tristata* NT Ta Valkeakoski Paino, Myllyniitty 6804:3340 29.5.2024 1 Kari Järventausta

Synkkäraanumittari, *Epirrhoe tristata* NT Ta Valkeakoski Ikkala 6788:3349 13.6.2024 2 Kari Järventausta

Synkkäraanumittari, Epirrhoe tristata NT Ta Valkeakoski Mastia 6784:3334 19.6.2024 1 Kari Järventausta

Naavamittari, Alcis jubata NT

Naavamittari, Alcis jubata NT Ta Pälkäne Kollola 6802:3356 10.8.2024 1 Hannu Alén

Naavamittari, Alcis jubata NT Ta Valkeakoski Voipaala 6791:3342 8.7.2024 2 Kari Järventausta

Naavamittari, Alcis jubata NT Ta Valkeakoski Mälkiäinen, Matinniemi 6789:3351 12.7.2024 1 Kari Järventausta

Naavamittari, Alcis jubata NT Ta Valkeakoski Rapola, Matomäki 6792:3341 15.7.2024 1 Kari Järventausta

Naavamittari, Alcis jubata NT Ta Valkeakoski Rauttu 6791:3337 23.7.2024 1 Kari Järventausta

Naavamittari, Alcis jubata NT Ta Valkeakoski Tikinmaa 6801:3336 28.7.2024 1 Kari Järventausta

Pohjanrengasmittari, Yezognophos vittaria NT

Pohjanrengasmittari, Yezognophos vittaria NT Ta Valkeakoski 680:334 10.-17.6.2024 1 Jussi Kallio

Tammiritariyökkönen, Catocala promissa NT

Tammiritariyökkönen, Catocala promissa NT Ta Valkeakoski 679:334 21.7.-2.8.2024 2 Jussi Kallio

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT Ta Valkeakoski 679:334 8.6.-18.8.2024 12 Jussi Kallio

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT Ta Valkeakoski 679:333 1.7.-3.8.2024 19 Jussi Kallio

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT Ta Valkeakoski 680:334 7.-21.7.2024 2 Jussi Kallio

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT Ta Pälkäne Kollola 6802:3356 31.7.2024 1 Hannu Alén

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT Ta Valkeakoski Mälkiäinen 6790:3352 25.7.2024 1 Kari Järventausta

Sininurmiyökkönen, Caradrina montana NT Ta Valkeakoski Rantatie 6800:3341 15.-31.7.2024 2 Kari Järventausta

Loimuyökkönen, Dasypolia templi NT

Loimuyökkönen, Dasypolia templi NT Ta Valkeakoski 679:333 5.9.-1.10.2024 3 Jussi Kallio

Loimuyökkönen, Dasypolia templi NT Ta Valkeakoski 680:334 17.-24.9.2024 1 Jussi Kallio

Loimuyökkönen, Dasypolia templi NT Ta Valkeakoski Metsäkansa 6794:3331 12.9.2024 6 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski 678:334 21.7.-25.8.2024 219 Jussi Kallio

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski 679:333 26.7.-8.8.2024 6 Jussi Kallio

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski 680:334 21.7.-17.8.2024 4 Jussi Kallio

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Pälkäne Kollola 6802:3356 10.8.2024 1 Hannu Alén

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Rauttu 6791:3337 23.7.2024 2 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Lotila 6800:3339 27.7.2024 3 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Rapola, kartano 6791:3341 31.7.2024 1 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Mamsellinkorpi 6794:3331 8.8.2024 8 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Korkeakangas 6796:3344 13.8.2024 1

Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Uskila 6794:3352 21.8.2024 2 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Valkeakoski Konho 6795:3329 3.-18.8.2024 20 Kari Järventausta

Mesimaayökkönen, Chersotis cuprea NT Ta Lempäälä Leukamaa 6799:3333 16.8.2024 1 Kari Järventausta